

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 18 DE MARS DE 1910

Núm. 1629 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

ECCE-HOMO

«EL ROSTRE IDEAL»

Catalunya y Barcelona

Durant la passada centuria s'extengué per les encontrades de la terra catalana un sentiment d'hostilitat contra Barcelona. Se generalisà l'acusació de que Barcelona era la marastra de Catalunya. La capital catalana, segons els seus detractors, s'engreixava a costa de l'emmagriment de les comarques de Tarragona, Lleida y Girona. Els polítics de les colles espanyoles fomentaven aqueixa hostilitat, y esporuguien als catalans no barcelonins ab l'espantall de la centralisació de Barcelona, deü vegades pitjor—deien—que la de Madrid.

Tots els enemics declarats o encoberts de l'autonomia de la nostra patria s'aprofitaven d'aquest estat d'esperit pera combatre el catalanisme, que tenia a Barcelona el seu fogar, el seu centre d'irradiació. «Això no es *catalanisme*,—se cridava—això es *barcelonisme*, Barcelona vol l'autonomia de Catalunya pera dominar millor les comarques gironines, tarragonines y lleidatanes.» Y's retreien els privilegis de Barcelona en les tarifes carrilaires y en el trafec del seu port. Qui no recorda les campanyes que en aquet sentit se feren? A nosaltres ens acut ara a la memoria un acord que sis o set anys enrera prengué l'Ajuntament de Tarragona, negantse, per necis ressentiments, a portar els seus gegants a les festes barcelonines de la Mare de Déu de la Mercè.

La petita part de veritat que hi havia en el fons de la llegenda de l'egoisme y del centralisme de Barcelona, era l'egoisme y el caracter absorvent del capitalisme barceloní, de certes entitats econòmiques de la nostra ciutat. Però aquet caracter del capitalisme no es pas exclusiu de Barcelona. A tot arreu del món se pot observar. Les grans empreses, els poderosos industrials y comerciants de Barcelona, valentse de la seva forta influencia, aconseguiren en algunes coses una situació privilegiada, perjudicant, en major o menor grau, a altres poblacions. Però es lo cert que en l'engrandiment de Barcelona y en la decadencia d'algunes poblacions y comarques catalanes hi han influït en una molt petita proporció els privilegis que la plutocràcia barcelonina hagi pogut obtenir. Barcelona s'ha engrandit, y han decaïgut certes comarques catalanes, per l'evolució natural de les coses principalment. L'activitat dels barcelonins també ha contribuït a aixecar Barcelona, com ha contribuït la deixadesa y l'ensopiment d'altres llocs de Catalunya a la decadencia dels mateixos.

Les propagandes del catalanisme després de la desfeta colonial espanyola contribuïren en gran manera a destruir la llegenda, que havia arribat a fer antipàtica a Barcelona davant del reste de Catalunya. La Solidaritat acabà d'esborrar l'hostilitat existent, y semblava que no hi havia perill de que per ara rebrostsés.

Això semblava, però no ha estat així. La vella hostilitat rebrosta, no ja ab el caracter d'una rivalitat econòmica, sinó ab el caracter d'una rivalitat d'esperit, de sentiment y de pensament. D'algun temps ensà veiem ab dolor com la prempsa comarcana sovinteja els seus atacs a Barcelona. Nosaltres hem volgut estudiar seriosament les causes d'aquesta nova hostilitat, y ens hem convenut de que obeeix a dues causes. La una es el descontent produït a fóra per les lluites esdevingudes a Barcelona entre'ls elements que integraren la Solidaritat, per la ruptura d'aquet gran aplegament patriòtic y per les novelles orientacions de la política catalana. L'altra causa es l'enuig ab que'ls elements reaccionaris de tot Catalunya, molts d'ells catalanistes, veuen el fortíssim predomini que les idees radicals y avensades exerceixen a Barcelona.

Creiem nosaltres que no tenen raó els qui acusen a la metròpoli catalana d'haver romput la Solidaritat ab les seves baralles. Y no tenen raó, perquè aquestes baralles, encara que's digui lo contrari per alguns, han sigut, en realitat, inevitables topades d'idees entre'ls seus heterogenis components. Els moviments de la mena de la Solidaritat no poden durar. O ab la seva formidable empenta s'ho enduen tot y triomfen molt aviat, o no triguen en desapareixer. Es una puerilitat creure que les divergencies solidaries no han tingut altra causa que les envejes, els personalismes y les males passions. Aquets són mals que perjudiquen, però que no maten. A la Solidaritat no l'ha matada ningú: ni l'esquerra ni la dreta, ni en Cambó ni en Carner, ni *El Poble* ni *La Veu*. La Solidaritat ha deixat d'existir per mort natural.

En cambi, jo dono raó, desde'l seu punt de vista, als clericals y reaccionaris catalans que senten creixer el seu odi a Barcelona a mesura que la metròpoli catalana accentua la seva significació esquerrana. Cal compendre que pera aquesta gent Barcelona es la ciutat proterva y satànica que encén la flama de les rebeldies y aixeca bandera contra les velles idees, contra les velles institucions, contra els vells Deus. Per Barcelona entren a Catalunya les ventades d'Europa que fan trontollar el corcat arbre centenari de la tradició y de la fe. Ens expliquem perfectament que contra aquesta acció de Ciutat, els nostres reaccionaris, catalanistes o no, dressin les trinxeres del *ruralisme*, pera presservar els quiets recones del camp y de la montanya de l'invasió dels ideals ciutadans. Per això trobem del tot llogic que un senyor Galdric Pagès escrigui, en *El Pla de Bages*, conceptes com els següents:

«Recordemles totes les desnaturalisacions, les malalties de la gran ciutat: la utòpica república, l'error lliberal, el ridícul futurisme, el francesisme tiranic y corruptor, l'europèisme destructor, l'ampulós y buit humanisme... Una vegada més ens sentim ruralistes; quan les ventades del nord y les de ponent ens assoten permaneixem altius com la roca en el nostre lloc...» (1)

Per lo mateix que trobem natural y que trobem lògica l'hostilitat dels nuclis reaccionaris envers Barcelona, trobem profundament deplorable l'hostilitat que li demostren alguns homes lliberals. Ens sab greu, per exemple, que un escriptor de tant merit y de tanta cultura com en Marcellí Domingo, posi repetidament en els seus brillants articles de *La Publicidad* unes quantes gotes de fel antibarceloní.

Barcelona, ab les seves multituts obreres, ab la seva menestralia democràtica, ab la seva intellectualitat europea, ha de donar a la nova Catalunya l'halè vital de llibertat. D'aquesta gran obra no'n queden pas exclosos els catalans de fóra Barcelona que sentin la necessitat de realisar-la. La *Ciutat*, que en Gabriel Alomar ha definit genialment, no es la urbs material, sinó la selecció espiritual d'un país. Apleguemnos, tots els catalans d'ànima oberta, pera construir aquesta *Ciutat*. Y guardemnos bé d'ajudar als *ruralistes* en la seva feina anticitudana.

WIFRED

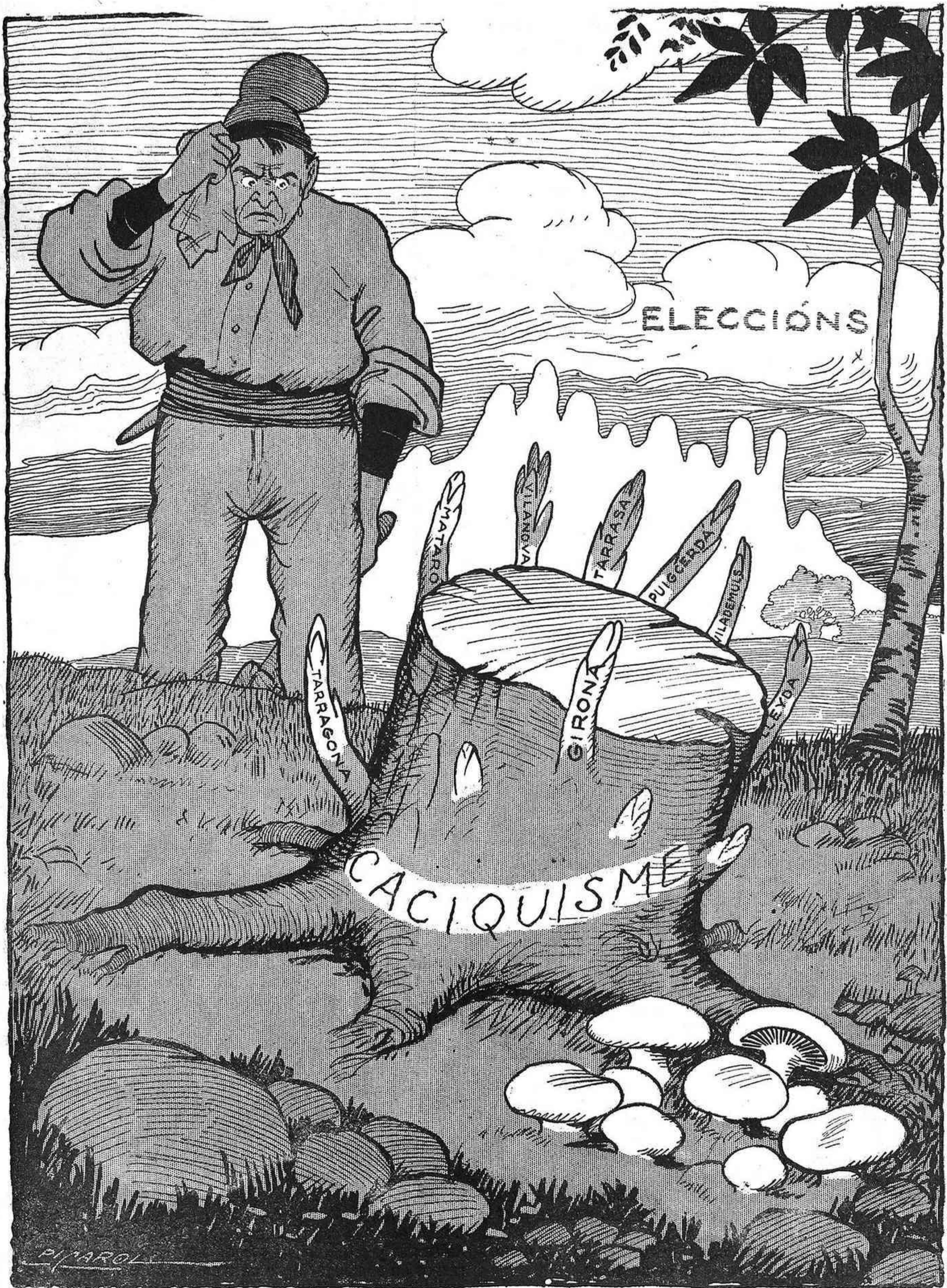

Pollastres missatgers

Haviem acabat de pendre cafè. Divagant, divagant, y anàntnosen de naps a cols, com teniem per costum, la conversa va venir a recaure sobre quin es el millor sistema de comunicació en casos apurats y difícils.

—Quan la situació—va dir en Bertran—no permet fer ús del correu, ni del telègrafo, ni del telèfono, ni del semàforo,

(1) Del diari de Manresa *El Pla de Bages*, número del dia 12 dels corrents.

L'ARBRE DE LA MALA SOMBRA

—Teniu, ja rebrota!... Veig que, tractantse d'aquest arbre, no n'hi ha prou ab tallarlo: se l'ha d'arrencar, arrels y tot.

ni del heliògrafo, lo més practic y senzill son els coloms missatgers.

—O'ls pollastres—va respondre en Fargas.

En Bertran va fer una rialleta.

—¿Pollastres... missatgers?

—Sí—va replicar en Fargas, molt serio:—Missatgers, pollastres missatgers... ¿Que creus que no n'hi ha?

—Home, francament... no que no ho crec.

—Doncs... ara veuras com t'equivoques. Els pollastres, ben treballats, són, en determinades ocasions, missatgers mil vegades més útils que 'ls millors coloms belgues.—

Intrigats per aquella afirmació inesperada, y comprenent que n'anavem a sentir de bones, varem adreçar tots l'orella.

Y en Fargas va comensar.

* * *

—Quan jo festejava ab la que ara es la meva dóna, a casa encara viviem al Vendrell. Sempre que podia, y jo feia de manera de poder ben sovint, baixava a Barcelona, y, com es de suposar, passava tot el dia al costat de la meva promesa. Els futurs sogres me convidaven a dinar; sortiem tots plegats a passeig, anavem a veure algun espectacle de tarda, y al ser l'hora, ab el darrer tren, cap al Vendrell falta gent, y fins a la pròxima visita.

—Vaya un festeig carregós!...

—No hi havia més remei: així ho havien disposat les circumstancies. Però veusaquí que un dia, per una insignificant qüestió que no es del cas explicar, el sogre va amoscarse'm, y, sense arribar per xò a rompre les relacions, va dirme que li fes el favor, per lo menos durant dos o tres mesos, de no acostarme a Barcelona per rès ni dir un sol mot a la noia.

—¡Apreta!... Separació temporal de cossos.

—Jo coneixia al sogre. Sabia que en qüestions de punt no admetia jocs, y com que, en el fons, lo que havia succeït no era rès, y estava segur de que tot havia d'acabar be, no vareig voler contrariarlo, y, callat y sumís, vareig acceptar la penitencia que'l seu mal genit m'imposava.

—Y... ¿tres mesos vareu estarvos, tu y la promesa, completament incomunicats?

—Ah, no!... Ab això no vareig voler conformarmhi. Y aquí, com veureu, es precisament ont comensem a entrar en materia. Que la noia, a pesar de la vigilancia de que era objecte, m'escrigués a mí, no havia de ser gaire difícil. Quatre ratlles aviat son fetes, y comptant ab una criada llesta y fidel, poc havia de costar portar la carta al estanc, que era allí a dos passos. Però ¿y jo? ¿Com me les havia d'arreglar pera comunicarme ab ella?

—Aquí, aquí *te quiero ver*, escopeta!...

—Aviat vareig trobar la solució. Com que a casa criavem viram y al sogre, si era ben tendre, li agradava molt aquet menjar, jo havia agafat la costum, cada vegada que baixava a Barcelona, de portarli dos pollastres, ja morts y plomats, que ell, gormant com era, s'apressurava a acceptar sense gaires compliments.

—Endavant.

—Aprofitant, doncs, aquesta circumstancia, apenes hagueren passat vuit dies del periode de tranzitoria separació, faig matar un parell de pollastres y els envio pel recader a casa de la meva promesa.

—¿Y què va succeir?

—Que'l sogre, que, si bé m'havia prohibit veure y escriure a la noia, no trobava, a la qüenta, cap inconvenient en que continués regalantli viram, va pendre'ls d'allò més satisfet.

—Però...

—L'operació va repetir-se dèu o dotze vegades, y dèu o dotze vegades també vareig rebre jo contestació.

—¿Contestació a què?

—A la carta que, ben cargolada a dintre d'un canonet de posar agulles, colocava jo cada cop en l'interior d'un dels pollastres, y que la criadeta, oportunament advertida, entre-

VELL VERT

—Sigue franc: respecte a atraccions, ¿quines són les que més t'agraden?

—Les més revingudes y occidentades, com deia en Conrat Colomer.

gava puntualment a la meva xicota, després d'haver netejat els dos animalons.

* * *

—Noi—va exclamar en Bertran, inclinantse humilment davant d'en Fargas,—l'has guanyada!...

—¿Estas convensut?

—Rès! Es allò que diuen: Sempre se n'aprenen de noves.

—Y el sogre?—vareig preguntar jo.—¿Va estarse ignorantament empasantse l'am durant els tres mesos?

—L'am... y la viram. Mai, ni remotament, va arribar a sospitar que al món, a més de coloms, hi hagués també pollastres missatgers!...

A. MARCH

Cocottisme intel·lectual

Veritat que, en la psicologia de l'artista, de l'escriptor, hi entra per molt el *cocottisme*? Se dirà que les *cocottes* també són una mena d'artistes.—Està bé; això prova que entre uns y altres hi ha analogia d'especie.—Però sense pararnos en averiguar aquesta transcendental qüestió de si els artistes són *cocottes* o si les *cocottes* són artistes, anem a lo que anava.

Un artista es un *enfant de plaisir*, un *enfant de pler*, si be la frase, en català, no expressa tota la forsa de la locució

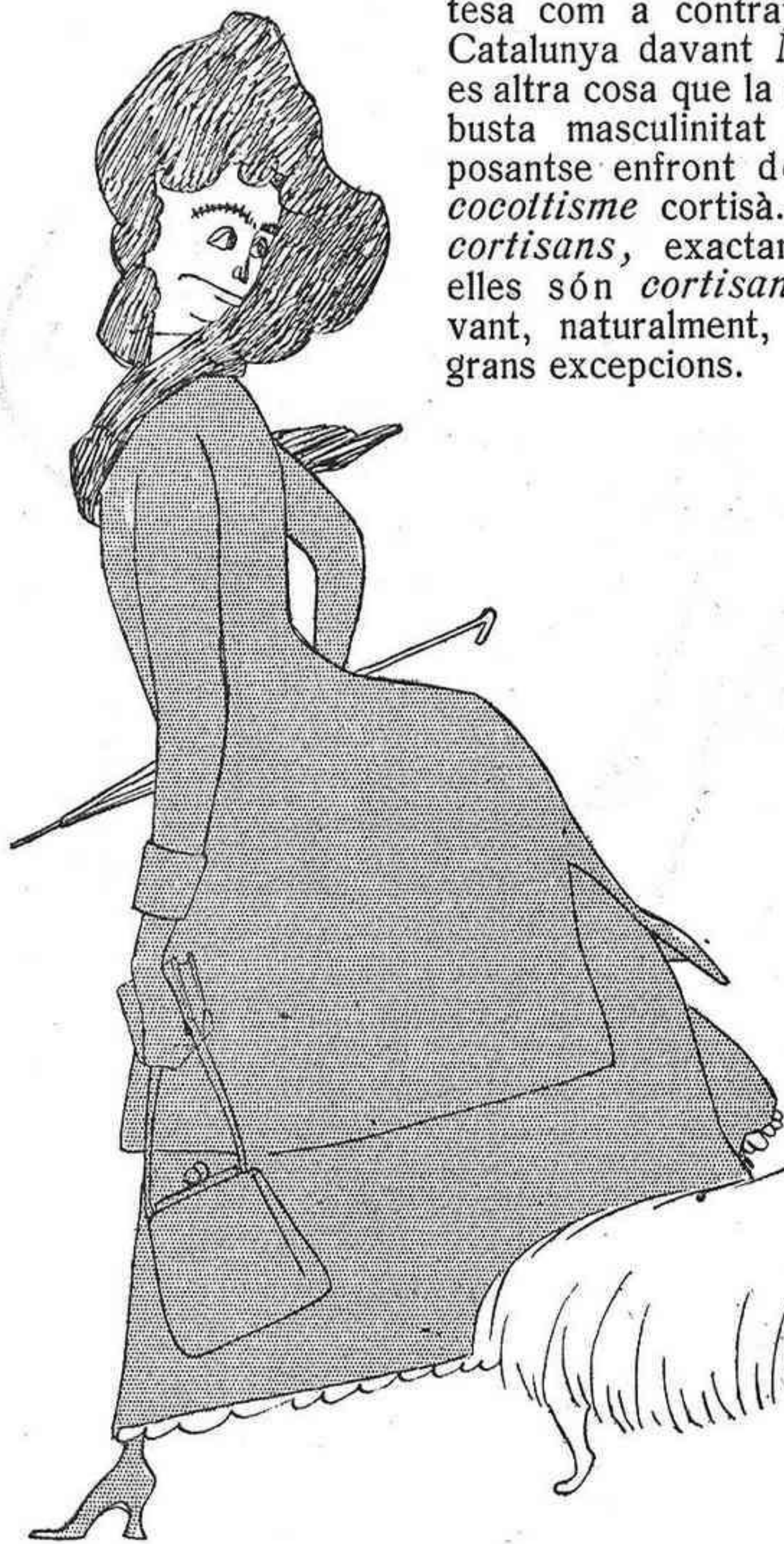
francesa. Es un *homme de joie*, un *home de goig*, y ja sabeu lo que vol dir, paralelament, en francès, *dòna de goig*...

Quan sento dir: «¡Aquets periodistes! ¡Aquets plumífers! No tenen vergonya! Ara, l'escriptor X, que havia estat, fins avui, un furibón republicà, acaba de vendre la seva ploma als mauristes», jo penso sempre: «El burgès no ho entén; tal volta aquest X ha fet la seva girada de veleta ab perfecta sinceritat, inconscient de l'acte. Tot simplement: ha canviat de *querido*. Si be's mira, el qualificatiu d'*intelectual*, tan prodigat an aquesta gent, és lo més contrari a la veritable naturalesa dels subjectes qui'l porten. Perquè ells són, ben al contrari, grans sentimentals, grans amplificadors de les idees de l'home qui, de moment, els obsessiona; són, com va dirse de la George Sand, aquesta sublim *cocotte* del pensament y de la literatura, *ecos qui embelleixen la veu dels homes estimats*; llur ofici es de concepció y gestació, no de fecondació y d'iniciativa.

Jo crec que aquets homes bellament femenins han de trobar un regust especialíssim precisament en *canviar d'inspirador*; perquè la novetat es un pler de Júpiter. Quin bell espau, poder trobar caires de bellesa y d'estilissació a les mateixes idees que ahir combaterem am l'estilissació y la bellesa de les contraries!

Tot allò de la corrupció de les corts y el cinisme de les fulles públiques no vol dir altra cosa que angelical *cocottisme* pseudo-masculí. Cada petit Faust canvia periòdicament de Mefistofil.—«¿Sabeu el brillant polemista D.? Ara ha deixat l'eloqüent orador N. y està ab el *leader* K.»—En el fons,

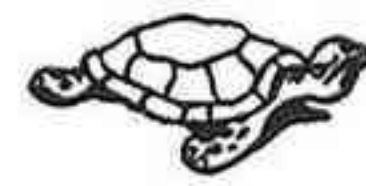
la qüestió *catalanisme*, entesa com a contraposició de Catalunya davant Madrid, no es altra cosa que la nostra robusta masculinitat catalana posantse enfront del natural *cocottisme* cortisà. Ells són *cortisans*, exactament com elles són *cortisanes*.—Salvant, naturalment, totes les grans excepcions.

VIANANTS

Y aquet cortisanisme es cosa tradicional: després de tot, el *mecenisme* horacià o virgilià, el deshonorant servilisme d'un Aretí, i la domesticitat o mendicitat dels grans artistes que la miseria forsava a cercar protectors entre'ls poderosos o entre les bagasses dels poderosos, són formes evolutives de *cocottisme*. Avui, l'hegemonia social, en comptes de pertanyer als grans senyors, o als rics, pertany als grans *meneurs*, o conductors polítics; y per això l'esclavitud subjecta no sols les persones dels artistes, sinó llurs idees y paraules, pera que l'art de l'escriptor sia un element més d'acció y de lluita en la plassa del Poble. El periodista de cort sol esser avui una mena de joglar; *Joglarisme, cocottisme*, ja veieu bé que les formes, a través del temps, se corresponen. El Velázquez d'avui no pinta sols els bufons del senyor, companys de domesticitat de l'artista; pinta, lo qual es molt més trist, les idees del senyor, a falta de les propies...

GABRIEL ALOMAR

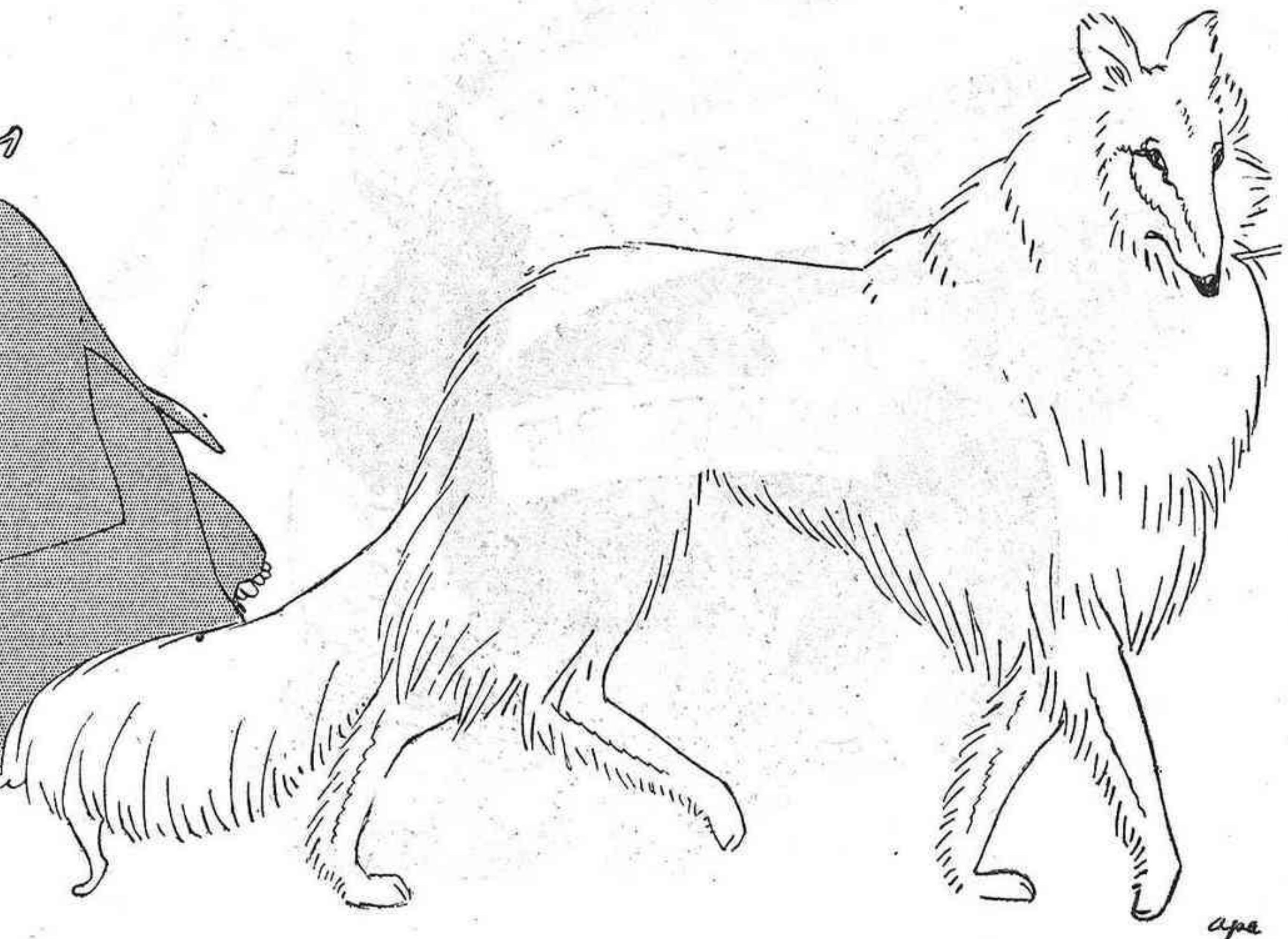
Intima

Tan bon punt m'ha trobat,
m'ha contat eix matí la meva aimada,
alegroia y rient, que m'ha somiat,
ab un somni molt bell, la nit passada.

Preguntantli perquè
li havia això causat tanta alegria.
—No ho pots pas sabè encara, trapacè;
¡tant-de-bo fos vritat! ¡com te plauria!

Y observant que al dí això
ha quedat sofocada y molt vermella,
jo, amatent, l'he animada ab un petó...
y ¡allavors m'ho ha contat a cau d'orella!

LL. B. Y BOU

LA DÒNA:—*Quin gos més maco!*
EL GOS:—*Quina dòna més lletja!*

ape

¡No pot ser!

Quan vam veure que un diari—hem de suposar que en broma, doncs en serio es impossible sostenir semblant desatino—proposava que s'arrenquessin els arbres de la plassa de Catalunya y que en son lloc s'hi plantessin cirerers, ametllers, figueres y altres fruiters pel estil, ja varem tremolar. Coneixedors de la gent que'ns rodeja, flairavem el perill. Y, en efecte, ha succeït lo que temiem.

Com que l'idea, dientho clar y català, es senzillament estúpida, y Barcelona s'ha convertit avui en la ciutat dels desproposits, ja hi ha hagut un regidor que se l'ha afillada, y ab la major formalitat del món demana al Municipi la realisació del disbarat concebut per un periodista de massa bon humor.

Per més que sembla que ab els arbres de les nostres vies públiques tothom hi té dret, esperem que aquesta vegada

s'imposarà el bon sentit y que no faltaran regidors discrets que, comprenent tota la magnitud del crim de lesa naturalesa que s'intenta perpetrar, impediran ab els seus vots que'l desatentat projecte del aludit regidor passi de la categoria de projecte.

O sinó, que's parli clar d'una vegada. ¿Es que's vol, ab aquet continuo teixir y desteixir, ab aquest interminable plantar y arrencar, que'l lloc més centric de Barcelona sigui eternament un desert?

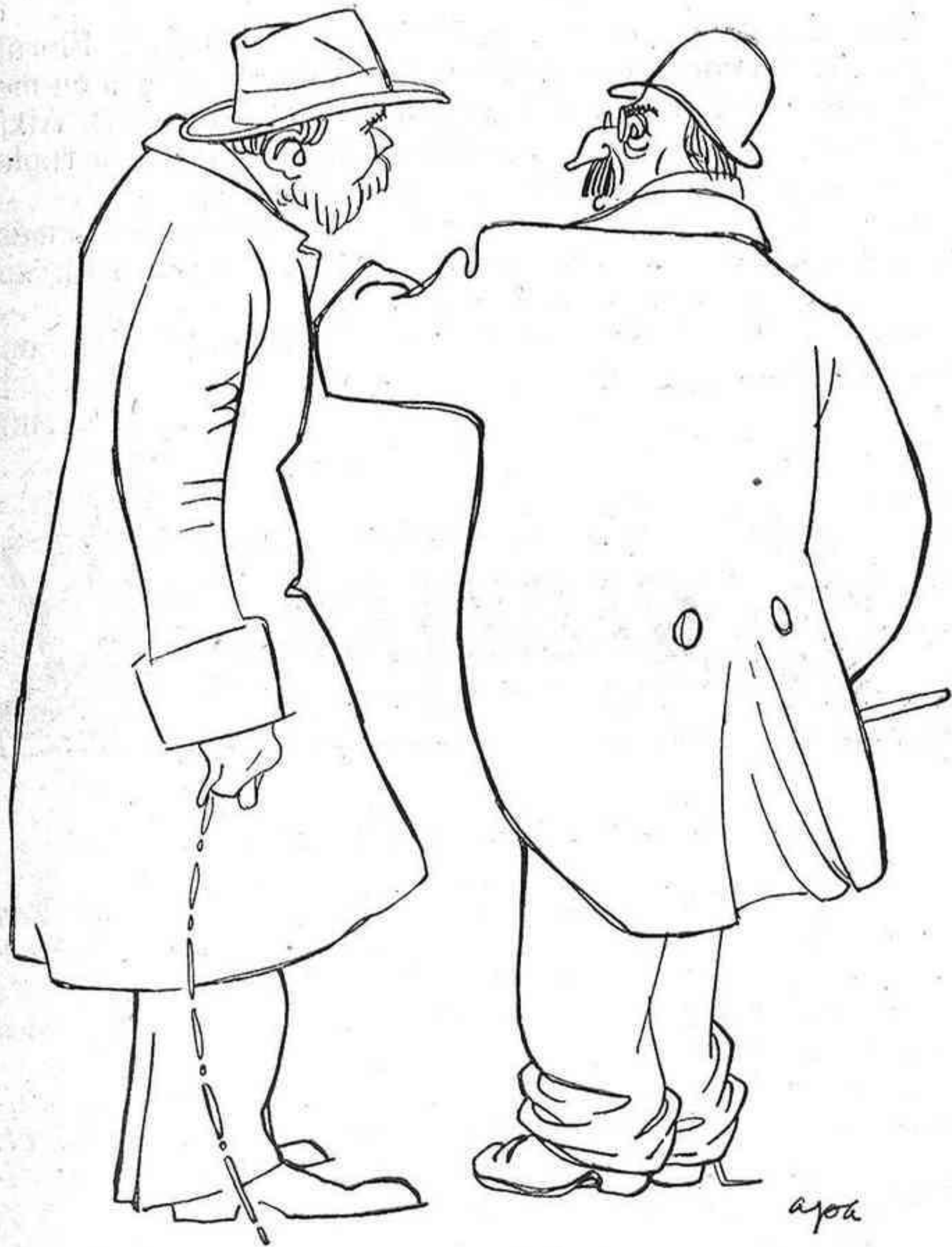
***

Apart de que un arbre crescut es una cosa sagrada, que no així com així deü ser destruïda, ens sembla ja intolerable això de que cada quinze dies surti un senyor, regidor o no regidor, que, perquè an ell li passa pel cap, ens vulgui modificar la plassa de Catalunya, desgraciant en un moment l'obra d'una pila d'anys.

LA COMISSIÓ MUNICIPAL
(Tornant de París)

—¿Com ha anat això, nois?
—Molt bé!... Ja hem gastat una pila de centes pessetes

LES FULLES DE DON LLORENS

—¿Ja ho sab que l'Ardid, pera defensarse, va a fer unes fulles, de les quals ne repartirà cent mil exemplars?

—Temps perdut!... Hojas del árbol caídas, juguete del viento son...

Matar un arbre es molt facil; qualsevol selvatge pot ferho. Substituirlo per un altre y mostrarlo ferm y vigorós, com afortunadament ho són els primers que a la plassa de Catalunya's varen plantar, ja es empresa bastant més llarga y treballosa.

Cal, doncs, que en aquest assumpte l'Ajuntament miri ben bé lo que fa, y que, en tot cas, l'arcalde, usant del dret de *veto* que la llei li confereix, pari resoltament els peus an aquets nous vandals que, per mer capritxo o per lo que ells se sabran, semblen haver declarat guerra a mort al pobre arbrat de Barcelona.

Pot el senyor Roig estar segur de que, si ho fa així, els bons barcelonins l'hi agrairan, y la ciutat no haurà de passar per la vergonya de que'ls forasters que'ns vénen a visitar ens tinguin a tots per ximplés.

ZZZZT

Davant la *maja* nua de Goya

Reclinada en la porpra del brocat,
sensual com una helena cortisana
y mostrant sa estelar carnalitat,
nua reposa en actitud pagana.

Son tors alabastrí elogia el Pecat,
encarnant sos contorns l'ànima hispana,

y es com un bloc de marbre modelat
pel cisell d'una gloria sobrehumana.

Sos pits sumptuosos s'alsen com dos mons;
sos llavis sàdics canten libacions;
y Hèlade en sa mirada ressucita.

Oh Goya prodigiós, deu del llorè!
Tu evokes l'alta linia de Friné,
mentres l'Iberia en ton pinzell palpita.

JOSEP THARRATS

Un sopar, quatre discursos y una encaixada

El sopar de comiat an en Rusiñol y an en Borràs va celebrarse dissabte passat, a l'hora anunciada, en el «Mundial Palace». Aprop de doscents amics y admiradors dels eminents artistes assistirem al àpat, que resultà una hermosa festa, digna de les figures homenatjades, doncs no cal dir que entre'ls comensals hi havia lo milloret de casa.

Destrossat el pollastre, s'iniciaren els parlaments ab la lectura d'una adhesió, la del gran Alomar, qui envià an en Santiago Rusiñol la següent lletra, que va ser ovacionada:

AN EN SANTIAGO RUSIÑOL

A L'ENRIC BORRÀS

Amics: Desde Mallorca, qui dorm encara, allargo una copa pera que toqui en el cristall de la copa vostra... Sentiu el tintineig? Doncs hi hà tot el crit de l'ànima del vostre Alomar, qui s'ajunta a vosaltres pera acompanyarvos mar endins, Amèrica endins, y batre un aplaudiment en cada victoria vostra, y cenyir un abràs de germà en cada gran moment de la vostra pelegrinació de gloriosos.

Y ara, ¿per què no dirho? En la meva copa d'encoratjament hi ha una llagrima... ¿Quan serà, Rusiñol, meitat de mi mateix, que jo esperava aquets dies; quan serà, Borràs, coturn de Catalunya, que jo seré ab vosaltres, y ab vosaltres passejaré la ciutat?—Quan desembarqui a la nostra Barcelona, desde l'illa de desterrament, Barcelona, sense vosaltres, tindrà pera mi una ombra de neguit, y en totes les meves hores la vostra ausencia posarà aquell *no sé què* del qui no se sent complet, perquè li manca el compartiment de l'alegria dels germans qui l'integren.

Però, fuig, regust de llagrima! Omplume de bell nou la copa, y que, ja ab ulls nètts y serens, plens de foc del sol que veureu *allà baix*, us digui: A tot arreu soc ab vosaltres! A la gloria de les vostres diades noves! Salut!

Us abraça frenèticament el vostre

GABRIEL ALOMAR

Seguidament parlaren els Srs. Miró (D. Josep), Mantua, Gili y Roig, Crehuet, Llanas y Iglesias, fent remarcar sos sentiments de tristesa y d'alegria per la marxa dels artistes, y tocà el torn als expedicionaris, aixecantse en Rusiñol entre un esclat sorollós d'aplaudiments. L'estimat amic va dir, poc més o menos:

«No sé si haig d'estar trist o alegre. Sento ganes de quedar-me y també de marxar. L'amic Borràs va dir-me si volia anar a Amèrica y li vaig dir que sí. Ho vaig dir d'esma, quasi en broma, y ara'm trobo que hi vaig de debò. Vui que consti que no m'en emporto cap representació. Hi vaig de coro, d'aplaudidor d'en Borràs, que ell sí que es la més alta representació de les glories del nostre teatre. De lo que estic segur es de que allà a Amèrica seré sempre un català; en

el meu cor hi sentiré el batec de tot quant passi a Catalunya; tot se fondrà en un sol sentiment, y pera mi no hi haurà ni dretes ni esquerres, ni carlins ni lerrouxistes: hi haurà no més que catalans.»

Y, finalment, el gran Enric Borràs endressà un brillant discurs de gracies, ple d'emoció, atapat d'excelents desitjos y perfumat d'un gran amor per la patria.

La darrera encaixada, ferma, sincera y encoratjadora, de comiat an en Rusiñol y an en Borràs, varem donarla l'endemà, diumenge, a la tarda, a bordo del trasatlantic «Argentina». Un nombrós grupu de bons amics saludaren als ilustres expedicionaris, que no's cansaven d'estrenyer mans y de contestar ab agraiment als bons auguris dels que'ns quedavem, satisfets y orgullosos, però ab certa recansa inexplicable...

Excelent viatge, forsa salut, y gloria... fins *per les butxaques*, desitja L'ESQUELLA als seus amics, els eminents artistes.

També sabem que un cop, els jurats d'uns Jocs Florals se posaren d'acord pera quedarse ells tots els premis en metalic, valentse de traballs seus firmats ab pseudonims. Aixís ho feren, y ab els quaranta o cinquanta duros que arreplegaren van anar a celebrar un xeflis al Tibidabo.

Les flors del Jocs Florals són totes mústigues, y, ademés, estan plenes de pugó. Els Jocs Florals d'ara són, molt sovint, uns veritables jocs... de mans.

Què n'hem de fer? Matarlos a temps, perquè si no ens en veurem una vergonya.

FULMEN

DICHOSO AQUEL QUE TIENE...

—El mareig no es rès—diuen els que no's maregen mai. —El mareig ho es tot—responem els que'ns maregem sempre. Unicament estem tots conformes en que es una cosa passatgera, y ho deu ser, perquè acostuma a atacar als passatgers.

Es un mal, aquet mal del mareig, com el mal de caixal o les galteres, que sembla que tothom hi tingui dret. Tots els que han solcat, poc o molt, les ones del Mediterrà, en que no sia més que fins a veure l'esquadra, tots saben alguna fórmula, excelent, segura, provada, maravillosa, contra'l mareig; y no'n tenen prou ab saberla y practicarla el dia que puguen a una Golondrina, sinó que la brinden generosos al primer amic o conegut que fa una travessia curta o llarga, per poc marítima que sia. Els pobres ilusos no recapaciten que, si realment existís, no ja un eficaç remei, sinó un senzill calmant per aquet pas, que s'assembla al part de les dones en que no es malaltia y en té les traces, el sabrien y l'aplicarien encara'l vaixell no llevaria ancles; perquè s'ha de confessar que, quan en un barco hi ha pressa a marejarse, el més marejat es sempre el metge, que no pot donar l'abast, y, encara que's digui Josep, se troba impossibilitat d'atendre a tots els que'l criden.

Tocant a mides de caracter preservatiu contra'l mareig, se'n coneixen moltes y de molt enginyoses: Hi ha qui us recomana no menjar; an aquets Falps y Planes corretgits y augmentats lo millor es no escoltarse'ls; cobren de les companyies de navegació y procuren que'l passatge no s'alimenti pera estalvi de manutenció. Altres us aconsellen que no us mogueu d'ajeguts a la llitera, durant tot el trajecte, recepta còmoda, però que no resa pera'ls temperaments massa treballadors. Hi ha qui us canta les excelencies del guaitar constantment al cel, sense abaixar mai els ulls a l'aigua; els uns l'envien a proa, els altres a popa; aquest a babor, aquell a estribor, els que són de mena menjadors us allunyen de la cuina; y els que sempre beuen no us deixen baixar a la bodega.

El glosador, que hi té una remarcable propensió an això del mareig, y sab el patir que s'hi dona, ja poden pensar que ha consultat a tots els Joans dels miracles, y que ho ha provat tot: l'estarse de fumar, el cotó fluix als forats del nas, la lectura de versos, la són artificial, l'estómagu idem, les essencies fortes, les fluixes y les intermedies, fins especifics elaborats a Suissa, que es terra sense mar, y, per lo tant, no es part interessada.

Els concells y les receptes contra'l mareig constitueixen, pel que s'ha d'embarcar, com una especie d'anticipo del mal; son l'avant-goût del veritable mareig. Una senyora que ha anat dues vegades a Cadaqués en pailebot

Què'n farem dels Jocs Florals?

L'hivern aviat anirà de baixa, com el setmanari den Boguñà. Les plantes broten, els arbres floreixen, els camps germinen y els aucells xisclen alegrement... Després del Febrer boig, y del Mars bufador, y de l'Abril verdejant, vindrà el Maig florit. La naturalesa, gran artista, ab els colors inimitables de la seva paleta, pintarà les montanyes y les valls y encendrà les flames policròmiques dels jardins.

Y en el Maig, que es el mes de les flors, tornarem a tenir Jocs Florals a Barcelona. Y durant tot l'estiu tornaran a celebrarse Jocs Florals en les poblacions de fóra, caient sobre les viles y els camps de la nostra patria una plaga de poetes-llagostes terriblement desoladora.

Davant d'això, què cal fer? Cal pendre precaucions y cal pendreles ab temps. Parlemne.

Els Jocs Florals estan desacreditats, tant desacreditats com ho puguin estar en Cambó y l'Agulló y Vidal. Dues coses els han desacreditat principalment: la carrincloneria y l'escandol dels premis en metalic. Això de pagar ab diners els merits de poetes y literats, es, certament, una bella cosa. Més valen vint, deu o cinc drets que no pas flors naturals, artificials, diplomes y objectes d'art més o menys artístics. Al cap y a l'ultim, els poetes també menjen, y també van vestits, coses pera les quals els prosaics diners són necessaris. Però tot està en que no se n'abusi de les coses, puig l'abús porta, moltes vegades, la supressió de l'ús.

Dels premis en metalic se n'ha abusat escandalosament. Per part de qui? Per part de les càbiles poètiques y literaries, que són el flagell de les lletres catalanes. Hi ha un grapat de nois super-homes, que tot ho menyspreuen, que tot ho malparlen, y que presumeixen d'un refinament, d'una delicadesa y d'una espiritualitat de pose pura. Aquets nois, tot passejant pel Passeig de Gracia, parlen ab gran desdeny de totes les coses del món, fins de les literaries y tot, quan no són coses esblaimades, sotils, boirooses, sospirants y minúscules... Mes quan, al formar part d'un Jurat de Jocs Florals, tenen a la seva disposició unes quantes pessetes, adeu els refinaments, les espiritualitats y les sotileses! Aleshores posen en pràctica totes les martingales y totes les males arts pera repartir els diners entre la gent de la seva càbila.

Nosaltres sabem de dos poetes d'aquets que feren el següent pacte: sempre que un d'ells era individu d'un Jurat, quedava en l'obligació de fer donar un premi a l'altre, ab la condició de partirse'l premi entre tots dos com a bons... poca-vergonyes.

LA GITANETA

—Ni un gosset per criar, ni un mocador per anar a vendre, y,
per acabarho d'adobar, ja no més hi ha en Cambó que cregui en
les bonaventures...

me deia l'altre dia:—Ai, a mi, l'única cosa que'm mareja es veure marejarse als altres. Així que un veí de camarot descambia, jo, encara que tingui pessets menudes, haig de descambiar... No hi puc fer més.—Al glosador li succeeix quelcom de més extraordinari. Al sentirne parlar, del mareig, ja li vénen els símptomes. Ara mateix, a l'hora d'escriure aquet glosari, de tant rebre concells y apuntarse fórmules ja està més que marejat.

Li passa com ab les purgues.

Pera purgarse, no té necessitat de pendre Rubinat. Recordant la seva amarga salabor o unicament pensant ab aquet nom: Llorach... ja li basta.

Qüestió de forsa imaginativa.

XARAU

ELS DOS JOSEPS
o
VEINS DE GALERIA

—Amic Cambó: aquí, que ningú ho veu, tinc el gust de felicitarlo.

—Y aquí, que ningú ho veu, amic Roig y Bergadà, jo li torno, agrait, la felicitació

EL BANQUET DE DON ALEJANDRO

—Ja es extrany que a dintre d'un tinglado li deixin fer això...
—Però ¿que no sabeu que aquí l'amo del tinglado es ell?

PAPERAM

NUESTROS SOLDADOS, per F. Barado.—Escenes de quartel, quadros de la vida militar en campanya, anècdotes belicoses de nostres tropes en diferents guerres, tot això viscut, pres del natural, arrencat de la realitat per l'autor, qui, además d'un bon literat, es comandant d'infanteria. Aquet llibre té la gran condició de l'amenitat, y es, a la vegada, una crònica fidel dels fets militars desde molts anys endarrera fins a la última guerra del Riff, descrita en aquestes planes ab interessants datos oficials y particulars que li donen un gran valor historic. Tocant an aquet darrer punt creiem que aquest es el primer treball en serio que s'ha donat al public. L'obra, que està molt ben editada, conté infinitat de dibuixos, originals d'en Cusachs.

EL REDEMPTOR, per Santiago Rusiñol.—Formant part de les Edicions Populares, acaba de publicarse aquesta celebrada obra teatral, una de les més profundes y serioses de nostre eminent dramaturg. Ab ocasió de la seva estrena al Teatre Principal varem parlar llargament de les seves virtuts literaries y artístiques. Avui no fem sinó donar compte de l'aparició del llibre, que ha de ser, sens dubte, un dels més llegits d'en Rusiñol.

LA VIDA ETERNA y LA FE, per William James.—Aquesta obra, una de les més característiques y més clares del famós

ideoleg nortamericà, consta de tres parts interessants, que comprenen tres títols ben suggestius: *La voluntat de creure*, *L'Immortalitat humana* y *El Pervindre dels estudis esperitistes*. L'insigne professor de psicologia intenta, en aquest transcendental treball, aclarir en lo possible l'etern problema de la finalitat del esperit humà. El llibre forma part de la acreditada *Biblioteca Sociològica Internacional*.

SOUVENIR DE MAS-RIPOLL (*Selva del Camp*).— Ab aquest títol, el celebrat mestre don Joan B. Estradé acaba de donar a llum una inspiradíssima *habanera* pera piano que està cridada a ferse popular en tots els salons y que executaran ben aviat tots els aficionats. Es una pàgina musical molt ben ensopegada, que acredita al senyor Estradé de habil y expert compositor.

SEPT SCIENCIES

ROMEA.— Molt y molt bo fariem ressaltar de la nova comedia de l'Avell Artís, autor jove, del que no hi cab de allò dir: *anirà lluny*, perquè ja hi es; molts ditirambes se'ns acudirien en elogi seu y de sa darrera producció dramàtica, però es de casa, y això, que sembla que hauria de ser una ventatja, perquè indica que nosaltres som els que'l coneixem més que ningú, això ens lliga de brassos y no'ns deixa obrir el caixonet de les alabances com voldriem; el xicot es modest y a nosaltres no'ns estaria bé. Permetisse'ns, no obstant, remarcar l'unanimitat de criteri de public y premsa ab motiu de l'estrena de la deliciosa comedia del nostre amic. La nit de l'estrena, ningú, fóra dels que estem al tanto, al veure l'efervescencia del saló de Romea, hauria pogut suposar que Barcelona està atravesant una crisi teatral. Allí hi hagué la remor característica de les grans estrenes, però no era remor de discussió, sinó remor de satisfacció, de joia, d'èxit unaním. La representació de *Mai se fa tard si el cor es jove*, que fou ja tota una revelació en el primer acte, atapat de bellesses literaries, ab escenes d'un sentimentalisme natural y situacions dramàtiques y còmiques, perfumades de bona y sana poesia, va transcorre com una seda en els dos actes restants, creixent l'entusiasme del espectador a cada nou aspecte d'aquella vida de familia que integra la ben encertada acció de l'obra. Y al final del darrer, després d'un desenllàs sobri y originalíssim, però, al nostre entendre, natural y humà, esclataren de nou els aplaudiments, forts, sincers, xardorosos, y l'Artís hagué de presentarse repetides vegades a rebre'l petó de gloria.

L'endemà, la premsa, sense una sola excepció, feu coro a les bones impressions del public. L'obra es una joia que ve a enriquir el repertori del nostre teatre. L'Artís es tot un autor dramatic que s'ha plantat a mestre sense necessitat de passar abans pel banc dels deixebles. Per l'art, per les lletres, per nostre decaigut teatre català, felicitem-nos en tots al donarli, ben estreta, la nostra abraçada de felicitació.

Els actors, que estaven el primer dia una mica esverats, juguen ara molt bé la comedia. S'hi distingeixen, en primer lloc, les senyores Baró y Gotarredona y els senyors Guitart, Capdevila y Lopera.

— *El rostre ideal*, d'en Xavier Viura, es un consell domestic endressat a les dones pera que no's fiin dels fogonets d'esperit de vi. Ab un d'aquets aparells la nostra protagonista s'ha llagat tota la cara, quedant com un Sant Llätzer, y després el seu enamorat no l'estima, o ella s'ho pensa, y d'aquí ve'l drama: un diàleg sonso, una entrada còmica d'en Capdevila, dos diàlegs més, y... adeu, *Rostre Ideal!*... El jove literat senyor Viura va veure's obligat a sortir a les taules y a arreglarse'l puny de la camisa.

— Ahir degué tenir lloc la primera de *La passió de Jesús*, obra de circumstancies, fa vint anys no representada, y que val la pena de veure's, en que no sia més que pel magnific decorat.

GRANVIA.— *La festa major* es un aixerit quadro de costums, ple d'escenes deslligades, potser una mica llarg, però que entreté agradosament al public y no'l maleja. Entre un grapat de notes còmiques s'hi desenrotlla una acció sentimental que es del gust de les majories, y l'obreta acaba de bona manera y s'aplaui-

deix, y l'aplaudiment ve a ser un efusiu record a la bona memoria del autor, el malhaurat Manau y Avellanet. La música, original del mestre Casademunt, es bonica de debò y molt ben instrumentada. Una sincera felicitació al excelent compositor.

— Darrerament s'ha estrenat, ab el títol de *Comiat de solteria*, un vaudeville, molt graciós l'original francès, però tan mal engiponat, y traduït a un llenguatge tan *patós*, que'l public del dia de l'estrena no se'l pogué empassar ni ab *couplets*. Repetimho: No es que'l gènere desagradi, no. Es que no estem encara educats pera portarlo a les taules. Ens falta l'esplendidesa en la presentació y el *chic* de les dones. Aquí, les unes no alsen la cama per preocupació; y les altres, les despreocupades, les que l'alsen massa, ho fan ab tan poca gracia, que semblen *quintos* y no senyores del ram de ballarines.

PALAU DE LA MUSICA.— Un concert d'en Malats es sempre un acontexement artistic, sobre tot ab l'atracció de sentirhi música del nostre Albéniz. Efectivament, el Palau de la Música Catalana s'omplí de lo bo y millor de Barcelona pera delectarse ab les notes d'un teclat, que sonaven polsades per les mans incomparables de un concertista mundial.

La última creació de l'Albéniz, *Iberia*, d'una dificultat immensa de mecanisme y d'interpretació, fou executada ab tota l'idealitat d'un artista com en Malats.

Al sentir les grans bellesses musicals del genial Albéniz, interpretades per en Malats, els cors dels oients s'enlairaven a les regions de la més gran idealitat, y esclataren en aplaudiments xardorosos pels dos artistes que fonien les seves ànimes dintre del més alt sentiment de la bellesa musical.

La primera part d'aquest interessantíssim concert fou dedicada a una sonata de Beethoven, y la tercera part a obres de Paderewski, Tschai-Kowski, Debussy y Saint-Saëns.

Les vetllades pianístiques d'en Malats són cada vegada més solemniales. Res d'extrany tenen les ovacions que l'auditori li dedica.

Y abans de fer punt final, consti que a la *Sala Imperi* s'hi ha estrenat *La corazonada*, sarsuela dels Srs. Jover-Candami y música del mestre Bosc, essent aplaudida. Que dilluns va estrenarse *Les bessones*, a Romea, una comedia de D. Florenci Cornet, que encara no havem vist a l'hora d'escriure aquestes ratlles. Que la Maria Morató va estrenar també... un *corte* de la modista Bofill, el dia del seu benefici. Y que... vaja, que d'unes coses y altres ens en alegrem moltíssim.

L. L. L.

Mereix un aplauso l'Associació d'Estudiants de l'Universitat de Barcelona per l'Exposició d'Art que acaba d'inaugurar en el seu local.

Sis sales ocupa l'interessant certamen, y entre'ls treballs exposats, alguns d'ells molt notables y tots deguts a individus de l'Associació, s'hi veuen numeroses caricatures, projectes arquitectònics, quadros al oli, aquareles, fotografies, etc., etc.

Seguint per la via tant brillantment empresa ab aquesta Exposició, sempre'ls estudiants ens tindran al seu costat.

Perque estem segurs de que anant per aquí, no és facil que vagin mai a parar a l'organització de corrides de toros ni de ridícules estudiantines carnavalesques.

La nova entitat compta ja ab 1.500 socis.

A tots la nostra enhorabona per tant felís comensament.

Amos á ver, barrinin una estona.

AFIROS. INTEOR.

¿Oí que no saben què volen dir aquestes dues fórmules cabalístiques?

Doncs així mateix, tal com acaben de llegirles, estan pintades sobre la porta d'una extranya barraca que de repent, no se sab còm, ha aparegut al passeig de Gracia, encreuament ab el carrer de Valencia.

Y perquè no's trenquin més el cap, els direm que AFIROS.

AL CEL

—¡Alto, menuts!... Diuen de Barcelona que d'aigua ja'n tenen prou. Lo que ara sembla que pendrien, es una mica de vi.

INTEOR., segons persona entesa en la interpretació dels grolífics municipals, significa *Afirmados Interior*.

Per lo demás, la barraca en qüestió embelleix el passeig d'una manera prodigiosa, y dóna una excelent idea del bon gust que avui impera a la Casa Gran.

Pera semblar l'Arca de Noè, no més falta que a dintre hi hagi un animal de cada especie.

O quan menos, el que ha ordenat la colocació de tant elegant trasto en el lloc més visible del aristocratic passeig.

Tinc entès que en Rusiñol se n'endú els *Jardins d'Espanya*... Quan ho sàpiga en Tobella, dirà:—Aquet sí que'n fa massa!

El Diluvio ha publicat el *retrato* d'unes màquines adquirides per l'Ajuntament pera escombrar els carrers. Però s'ha descuidat d'explicarnos una cosa: Si també estan «cerradas herméticamente por todas partes»,

com un'altra vegada va dir, parlant d'uns trastos destinats al mateix objecte que aquets d'ara, y dels quals, per cert, no se n'ha sapigut mai més res.

Vaja, ¿varem errarnos de gaire al pronosticar, dies enrera, que la *juerga* municipal de les festes de Maig tenia totes les trasses de convertir-se en una parodia de la inolvidable *Gatzara continua*?

Tinguin la bondat de llegir la següent nota oficiosa, sortida de la Casa Gran:

«Ofreciendo su concurso para las fiestas que se aproximan, se han recibido cartas de pirotécnicos de Inglaterra, de Alemania y de *Masquefa*.»

Y de la Beguda Alta y de Massanet de Cabrenys, ¿no se n'ha rebuda cap?

Nada, lo dit: la segona edició de la *Gatzara continua* està ja en premsa.

El dilluns al vespre va inaugurarse la *Exposició d'Objectes Sanitaris*, que la coneguda casa Francisco Sangrà ha establert a la rambla dels Estudis, número 10.

Sense pecar d'exagerats, direm que la instal·lació del nou ocal es una mera vella d'elegancia, que una vegada més pregona

el bon gust y el talent dels Srs. Moragas y Alarma, autors del projecte del establiment y directors de tot lo que's refereix a la part artística y a la pintura.

Dignes són també d'elogi els treballs de fusteria, ebanisteria y metallisteria, executats per la mateixa casa Sangrà, com igualment les instal·lacions elèctriques, del senyor Juvé; la cerralleria, del senyor Capmany; els marbres, del senyor Romeu, y, en general, tots els industrials y artistes que han intervingut en les obres de l'*Exposició d'Objectes Sanitaris*.

Com es de suposar, donades les nombreuses relacions ab que compta la casa, l'acte de la inauguració's vegé concorregudíssim, y el senyor Sangrà, qual nom es ferma garantia de la futura prosperitat del nou establiment, rebé, per la magnificencia y distinció ab que ha sapigut montarlo, moltes y entusiastes felicitacions, a les quals pot afegirhi la nostra.

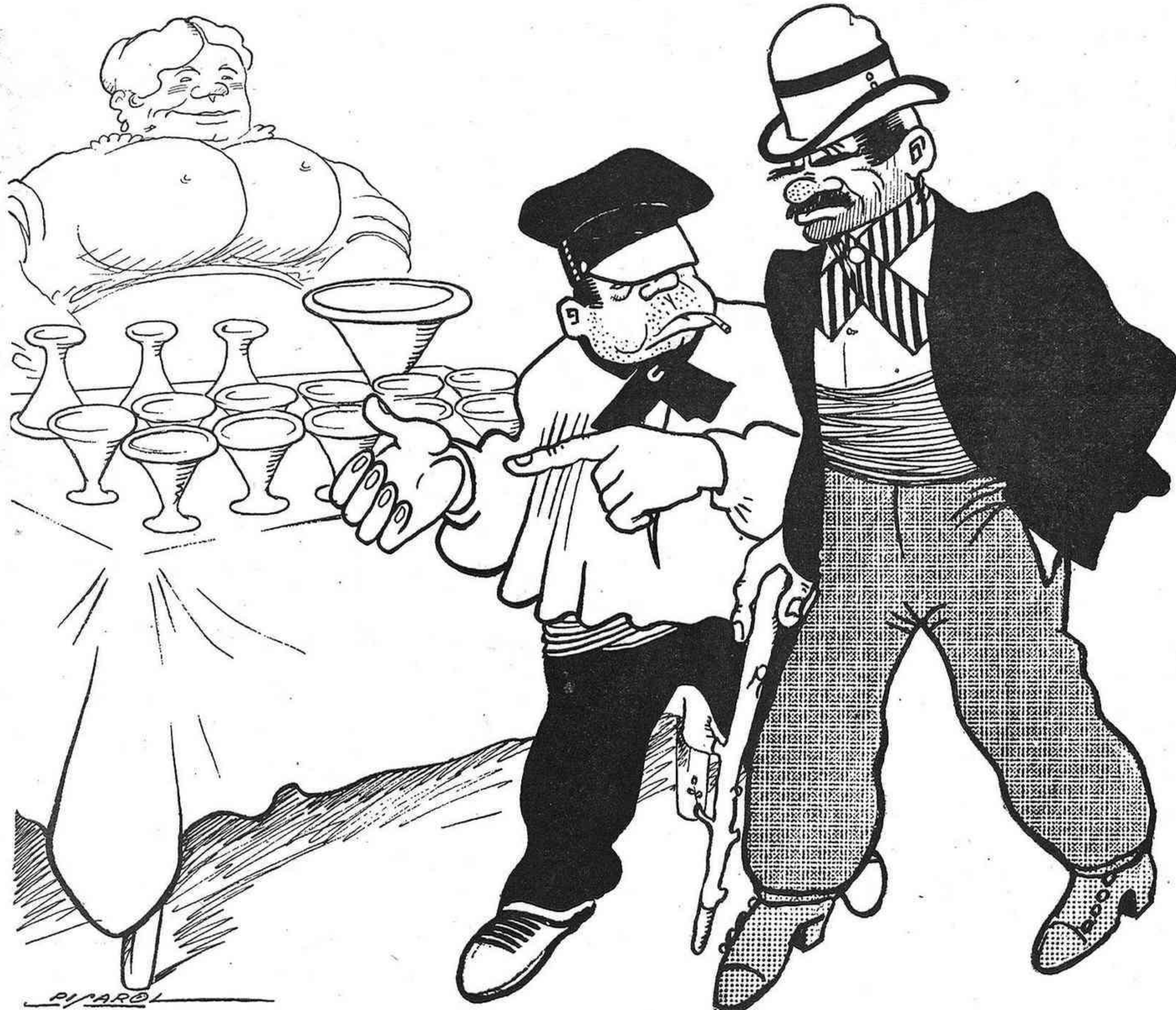

Han quedat paralísades les obres del aquaducte de Moncada, y, com es natural, sense feina els obrers en elles ocupats.

Causa d'aquesta suspensió?

Que'l nostre Excelentíssim no paga al contractista els treballs fets, y, per lo tant, l'home's veu en l'impossibilitat de sostenir als seus operaris.

Per sensible que sigui el cas, els perjudicats poden consolar-se

LA NOTA DEL DIA

—¿Veus?... Desenganyat; en aquesta terra, el matonisme no s'acabarà mai.

pensant que pel Maig tindrem grans festes, en les quals l'Ajuntament hi invertirà, per lo menys, unes 500.000 pessetones.

Y ¡quí sab!... ¿Qui'ns diu que la Corporació municipal, previosa com sempre, al deixar an aquets obrers sense feina, no ho ha fet ab l'idea de que puguin disposar de totes les hores del dia y no perdin cap dels festeigs que's preparen?

D'una estatística oficial últimament publicada se'n desprèn que a Espanya, ont, segons la llei, hauriem de tenir 34.366 escoles, no'n tenim més que 24.861, que es lo mateix que dir que'ns en falten *dèu mil*.

En cambi, de plasses de toros, que no n'hi hauria d'haver cap, n'hi ha una barbaritat de dotzenes.

Y, ben mirat, potser ja es logic que sigui així.

Perquè, pera ser un bon torero, ¿quina falta fan les escoles?

Y además, un mestre d'estudi, per bo que sigui, ¿arribarà mai a cobrar el sou d'un primer espasa, ni sisquera el d'un picador una mica regular?

Bona noticia!...

Un apreciable armer espanyol ha inventat un procediment, en virtut del qual els fusells Mauser, que avui sols admeten cinc càpsules cada vegada, podran carregarse de cop ab *dèu* tiros.

—¿Y això es una bona noticia?

—Segons per qui, sí, senyors. Verbi gracia: pels fabricants de cames de fusta y brassos de goma, ¿volen una invenció més agradable que aquesta?

PETIT CORREU

A carrec dels reputats mestres don Arthur Marcet y don Salvador Pedrola, va donarse el passat diumenge a la *Schola Orpheonica* un Recital de piano y harmonium en el qual hi figuraven obres de Beethoven, Mendelssohn, Handel, Guilman, y d'Schubert.

La sala de la *Schola*'s vegé honrada per selecta y intelligent concorrencia que aplaudí ab sincer entusiasme totes les pessas del programa.

XARADA

La primera es musical
y consonant la segona;
la tercera'l mateix dóna;
la quarta, altra nota val.
Dos-quinta es fruita sabrosa,
si vols rumiar com cal;
y si vols sabê'l Total
es drama català en prosa.

RAFEL PLANES Y TOLOSA

ANAGRAMA

A la *tot* que hi va havê a Arbós
van *total* un porc molt gros.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

MUDANSA

Ahir vaig rebre una *tot*
de ma germana *total*,
que diu que'l nostre nebot
fa de fustê a La Bisbal.

A. N. B.

CONVERSA

—Jaume: ¿vols venir a tastar el vi ranci de la meva bóta?
—Quin? El que't va enviar la tia Pona?
—No: el que vaig rebre de la que t'acabo d'anomenar.

LLUÍS RAMIS Y CAMALÓ

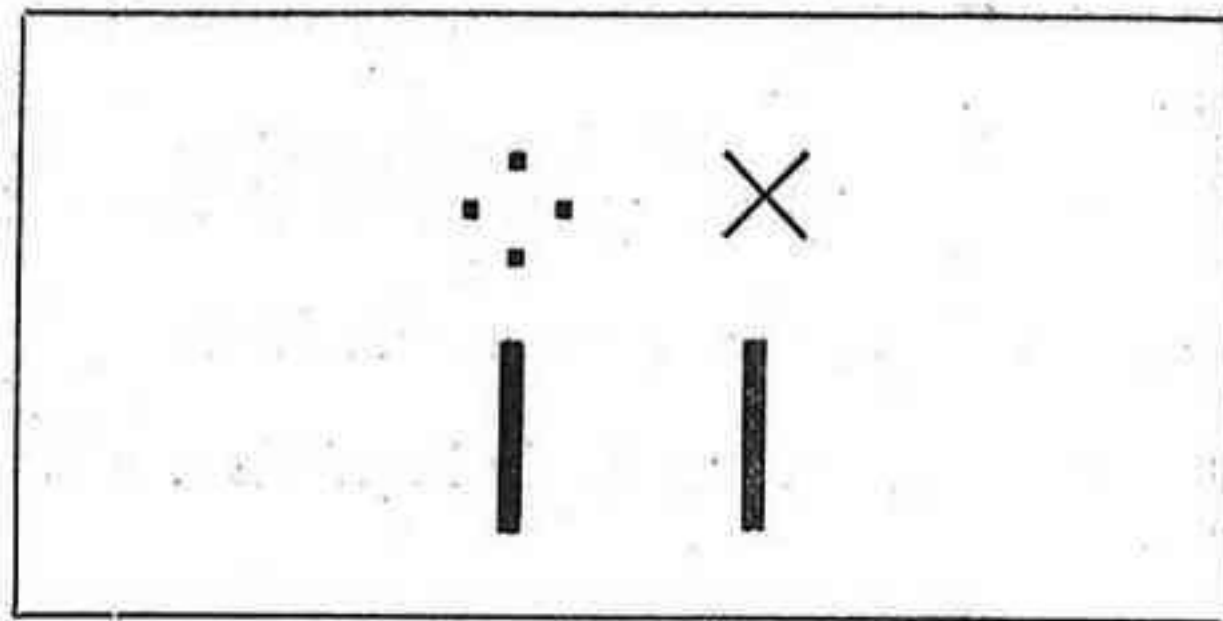
GEROGLIFICS

I

X La Malvasia D^a SXT La Mistela D^a

DON SINFORIANO

II

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

SOLUCIONS

Als darrers *Trenca-caps*: A la Xarada: *Guardiola*.—Al Anagrama: *Graciamat-Gramatica*.—Al Geroglific: *Sense vot fa mal votà*.

Joaquim Puig: Pobrets, pobrets!...—L. Sabata: Els versos són fusellables. L'intenció, magnífica.—Ramon Valls: Endevinades. Anirà tot menos la conversa.—J. Campistol: Això l'Apeles ho va fer mol bé. Y després de l'Apeles, l'Ego Sum. No hi caben les imitacions.—F. R. (a) Paquito: es poc enginyós.—Joan Rocabert: Justa, noi!... M'ha agradat.—Manel Soms: Oh! Oh! quins versos!...—Joan Antich Puqui: S'aprofitarà.—Martí P. Bachs: No es género per casa.—Victor Canigó: Poca cosa es, encara que sembli tenir molta *trastienda*.—Lleó Vila: El xisto no està mal. Però això tindria aspecte d'anunci... Veurem.—Eudalt Sala: Molt serà que no se n'aprofitin alguns.—A. N. B.: Aniran la xarada y la mudansa.—Giovanni: Té escassa novetat.—P. Romaguera: No veig modo d'enquibirlos.—Rafel Planes y Tolosa: La primera, potser sí; l'altra, de cap manera.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona; De tres, dos.—Adnesor Lloc: Si treu les assonancies y els ripis, no'n queda res... Es dir, si: queda *una mica* ridicul.—Martí: No'ns convenen.—Carles Delfaig: Llàstima d'assumpt! tan bé que aniria pera una película cinematogràfica!—Emmanuele: Això, tot lo més, interessaria a la senyoreta Aurora.—Adenip: El fons es poca cosa; la forma, rès.—Pere Cortacans Serra: S'ha errat, en la primera. *Comte*, es una cosa, y *Compte*, un'altra. Anirà l'altra anagrama. La conversa, massa senzilla. No hi ha de què darles. Dirigeixis a don Antoni López.—Camilo Quer: Bon intent, però mala execució.—Frare Llantia: No'ns satisfà per varies raons.—Victor Canigó: Es tan poca cosa!

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 cèntims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

Tomo 109 — Acaba de publicarse

PEDRO SCHLEMIHL

O EL HOMBRE QUE HA PERDIDO SU SOMBRA

Por A. de Chamisso. — Traducción de J. Prat   Un tomo en 8.º Ptas. 0'50

JUANITA LA PERFECTA COCINERA

— POR —
Carolina Gómez del Valle

Libro indispensable para guisar buenos platos de Cuaresma

Un tomo, Ptas. 2.—Encuadernado, Ptas. 3

Eça de Queiroz — **EL MISTERIO**
— y Ramalho Ortigao
Novela, traducción española y prólogo de Enrique Amaro

de la carretera de Cintra

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

EL REDEMPTOR

Obra d'en Santiago Rusiñol

Edició popular.   Preu: 1 pesseta

D'aquí a pocs dies:

Cors de dòna

Dol d'«alivio»

y **El Teatre per dins**

J. Burgas (Mayet)

FRUYT D'AMOR

Preu: 2 pessetes

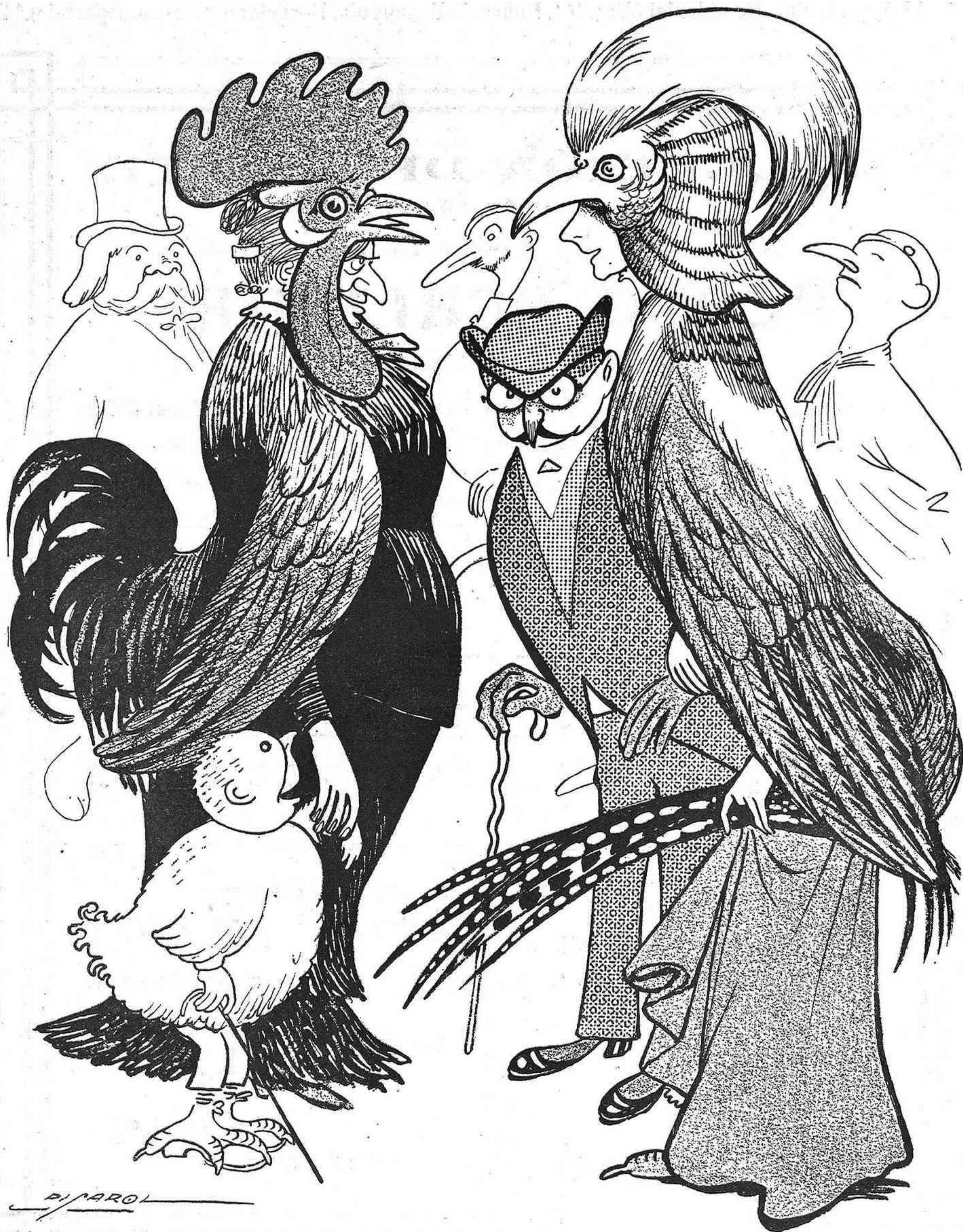
LA CIUDAD DE BARCELONA

ITINERARIOS PRACTICOS

* **Guía Lop** *

Precio: 2 pesetas

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

P. JAROL

FIGURINS DE GRAN MODA

*Ab motiu del Chantecler,
diu que, aquesta primavera,
dones y homes aniran
de bestiola domèstica.*